

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnštvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 80'—, — Naročnina se pošilja upravništvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravništvu:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6.
Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: petiti vrsta 15 v, osmrtice, poslana in zahvale vrsta 80 v. Pri večkratnem oglaševanju po-
pust. — Za odgovor je priložiti znamko.
Telefon številka 118.

Ljubljanskemu meščanstvu!

V dneh od 4. do 8. septembra t. l. praznuje Zaveza avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev svojo petindvajsetletnico. Tedaj pride v Ljubljano vse napredno slovensko učiteljstvo, udeležijo se pa našega jubileja tudi zastopniki vsega slovanskega učiteljstva. Vsem tem svojim milim tovarišem in tovarišicam ter dragim slovanskim gostom moramo preskrbeti prenočišča.

Uvažujoč naklonjenost ljubljanskega meščanstva do naprednega slovenskega in slovanskega učiteljstva, ga s tem vladno prošimo, naj nam blagovolji javiti, ali mu je mogoče za one slavnostne dni prepustiti nam nekaj prenočišč.

Prijave, ki jim blagovolite dostaviti, ali dobimo prenočišča brezplačno ali proti primerni odškodnini ter za katere dneve so nam na razpolago, prosimo poslati (po dopisnicah) do 1. septembra t. l. na naslov: Ludovik Dermelj, učitelj v Ljubljani, Gluhonemnica.

Vodstvo Zaveze.

Najzvestejši narod.

V nedeljo se je dvignil dr. Šusteršič na oder, razprostrl je svoje roke, obrnil je svoj obraz proti Dunaju in je pozdravil goste. Govoril je kot dež, glavar in je rekel:

Današnja slavnost je slavnost zvestobe do Boga, do našega Zvelečarja, do svete cerkve, praznik zvestobe do Brezmadežne, ki se imenuje najzvestejša Devica, pa tudi zvestobe do presvitlega vladarja in njegove prejasne hiše. (Viharen aplavz.) Ta zvestoba ni trenutno čustvovalje, ona je trdna in neomahljiva, ker je usidrana v naši veri! Mi danes kličemo cesarju: Cesar in kralj! Glej s svojega visokega prestola danes tu sem, na svoj zvesti slovenski in hrvaški narod in vedi, da zvestejšega naroda nimaš v celi državi! (Burno pritrdjevanje.) Naj pljuska o-koli njega sovražno valovje, razbije se ob skali naše zvestobe! Naša vera ni megleno čustvovalje, je konkretna, mi poslušamo cerkev in samo njo, vse njene nauke od zibelke pa do groba. Nobeden naj ne misli, da bi kdaj kdo mogel ta zaklad izruvati iz naših src. (Gromovito pritrdjevanje.) Še pozni rodovi bodo govorili o tem shodu v beli Ljubljani! Kličem vam v imenu kranjske dežele z dna kranjskega srca: Hvaljen bodi Jezus Kristus!

Dr. Šusteršič je govoril z dna „kranjskega“ srca, imel je prav, da

je to povedal, kajti v teh besedah ni nič slovenskega.

Ako je povedal dr. Šusteršič, da smo najzvestejši narod, naj bi povedal še drugo veliko resnico: da smo najbolj zatiran narod — in to ne le mi ampak tudi Hrvati. Ako se pove ena resnica, naj bi se povedala še druga. Ob tako slovesni priliki bi bilo pač umestno, da se dvigne glas resnice. Toda katoliški kongres ni imel nič slovenskega, narodnega ali slovanskega na sebi, razven, da se ga je udeležilo slov. ljudstvo. — Voditelji kongresa so se vsake narodne izjave bali. Le pri komerzih, pri vinu in pijanci, so govorili nekaj o narodnosti in slovanstvu, kot je navada zaradi slovanskih gostov. V slavnostnem trenutku so svojo narodnost zatajili in so se pokazali kot pravi katoličani. Tudi v govorih so povdarjali razni govorniki, da le »veren katoličan more biti tudi zvest državljan«, kar je imelo svoj poseben namen. Take stvari uganjajo klerikalni voditelji ob času, ko se po celi državi vrača absolutizem, iz katerega veje mrzel veter proti malim slovanskim narodom.

Ironija usode je hotela, da ob istem času, ko je bil v Ljubljani katoliški kongres — naši bratje v Mariboru niso smeli s slovensko trobovico slaviti prihod člana cesarske hiše, in da je bilo naše ljudstvo, ki živi ob Dravi zapostavljeno kot nepotrebna raja. Tako usodo ima najzvestejši narod in hrvaški najzvestejši narod ima komisariat.

Seveda, ako se človeku dobro godi, kakor dr. Šusteršič, potem nima od države več kaj zahtevati, ampak ploza v svet izjave lojalnosti — ker pričakuje od tega novega dobička za sebe.

Nam se je zdelo, kakor da bi tičali za onimi besedami popolnoma drugi stavki, da je bila namreč v njih mila prošnja za pomoč v hudih časih, v katerih se nahaja sedaj dež. glavar. Take izjave so zmoglo dobiti dopajenje na zgoraj — in tega klerikalci bridko potrebujejo, zato kažejo tak udan obraz.

Zvestobe in udanosti pri nas ni treba posebno povdariti. Ako pa se povdarja — bi morala ž njo biti izražena zahteva, da naj se ta zvestoba tudi vpoštevata in naj se da narodu pravice. Naš Korošec v Ljubljani slavi svojo udanost, v Celovcu pa niti voznega listka na kolodvoru ne sme zahtevati, v slovenskem jeziku.

Najzvestejši narod je za to tu, da si gotovi gospodje na njem ustvarjajo svoje kariere. Na Hrvaškem se dobro godi banom in komisarjem, ki si napolnijo svoje žepce in gredo — pri nas pa je najzvestejši narod podlagla klerikalnim voditeljem, da na njem obogate in dosežejo visoke časti.

Za svojo zvestobo pa narod ne dobi pravice, ki mu gredo — ker te

pravice prodajajo klerikalni voditelji za — svoje koristi.

To je tragika udanosti in zvestobe. Hvaljen bodi, Jezus, Kristus.

Zveze na Balkanu.

Da se dela za zvezo med Rumunijo, Srbijo in Grško, to je že znana stvar in ima svoje začetke že v Bukarešti. Imenovana zveza bi gotovo radevolje sprejela med se tudi Bolgarijo, če bi ta kazala le količjak odkritosti. Toda zdi se, da bo Bolgarija res storila tako, kakor je govoril prof. Georgov na Dunaji, da bo namreč tam, kjer Srbov t. j. bivših njenih zaveznikov ne bo.

Bolgarski diplomat Načovič, znan po svojih izjavah, da Bolgarija s svojo obljubo Srbom ni mislila resno, se že zelo dolgo mudi v Carigradu, kjer vodi zaupne pogovore s turškimi državniki. V Sofiji so celi čas tajili, da Bolgarija ne vodi nikakih pogajanj s Turčijo radi Drinopolja, ker to mesto je po londonski pogodbi njeno. Temu pa ni bilo tako, ker sedaj je znano, da se je Bolgarija vendarle pogajala s Turčijo.

Tudi rezultati pogajanj se kažejo: Turčija najbrže dobi Drinopolje Bolgarija Lozengradsko okolico in še nekaj drugih stvari. To je ena stran pogajanj, ki so pa imela, kakor poročajo nekateri listi, še nekaj drugega za predmet: zvezo med Turčijo in Bolgarijo. Ker so pogajanja v to-zadevni smeri dobro uspela, zato je Porta prekinila z Grško pogajanja glede Egejskih otokov.

Brzljavo poročilo iz Carigrada pravi: V tukajšnjih političnih krogih pravijo, da je mislja bolgarskega poslanika Načoviča uspela. Včeraj in danes so se vršila pogajanja med

Pepelnična sredo.

Maček po kongresu.

bolgarskim delegatom Načovičem in velikim vezirjem. Pogajanja bodo tem preje uspela, ker je Grška v vprašanju Egejskih otokov zelo nepopustljiva.

AVSTRO-OGRSKA IN BOLGARSKO-TURŠKI MOREBITNI SPO-RAZUM.

Pariz, Avstro-Ogrska odobrava pogajanja, ki se vrše med Bolgarijo in Turčijo, in dela na to, da se obe državi tako zblížate, da bi imela od tega Bolgarija korist v tej smeri, da dobi zopet Kavalo in doseže korektno mejo napram Srbiji.

Ker se torej ni doseglo revizije na direktni način, jo hoče Dunaj in Berchtold doseči na bolgarsko-turški način.

Bolgariji in Turčiji naj se pridru-

ži še Albanija in — komplot je po-

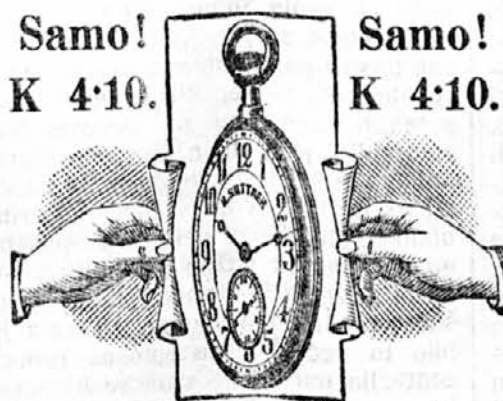
polen. Dunaj bo pa imel za mir na Balkanu eno zaslugo več in še lepše se bodo čitale besede avstrijskih listov, da se želi prijateljskih odnošajev s Srbijo.

Iz Bele Krajine.

Vsled vednega deževja so dela na železnici jako zaostala. Tako se na prav mnogih krajih niti temeljno delo ni dovršeno. Ob ugodnem vremenu bi bili že avgusta pričeli z napanjem in polaganjem pragov. Jako obilo dela še čaka na metliškem kolodvoru. Koncem avgusta se bodo baje pričeli z bokanjem ceste, ker bode šel tir pod cesto tik pred kolodvorom. Tu se je zadelo pod ce-

H. Suttner, Ljubljana, Mestni trg 25.

Samo!
K 4-10.

Samo!
K 4-10.

Najbogatejša zaloga vseh vrst ur kakor tudi največja izbira zlatnine in srebrnine po jako nizkih cenah.

Zahtevajte cenik, kateri se razpošilja zastoj in poštne prosto.

Lastna prot. tovarna ur v Švici.

: : Tovarniška znamka „IKO“. : :

Zastopstvo tovarne ur „ZENITH“.

Št. 410 Nikel ank. rem. Rosk. jako dobro idoča samo K 4-10.

LISTEK

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

(Dalje.)

In če je prav brezplačen moj svet, verjemi, dobil si boljšega, kakor če bi se bil obrnil k najslavnejšemu odvetniku v Parizu, ki bi te bil pred vsem olajšal za deset ali petnajst luisdorjev.

Florestan je odšel od prijatelja še potrtejši, nego je bil prišel v Pariz.

Zdaj ni bilo več drugače — trebalo je iti domov.

Sunek z bodalom se ni dal več prepričati...

Vprašal se je trepetaje: »Kako naj ji povem?«
Ni si vedel odgovora; nadaljeval je stokaje:

»Kako naj ji priznam, da je vse izgubljeno in da ne sme upati ničesar več?«

Stari Florestan se je zavedal prav dobro:

Stopiti pred one, ki smatrajo že za dediče te zapuščine, stopiti pred nje in zahtevati, da naj vrnejo le pende tega, kar se po pravici ne more imenovati njihovo, je pomenilo, izpostaviti se poniževalni odklonitvi!

Se krutejša pa je misel, da ostane otrok oropan svoje lasti, pridob-

ljene z vsemi kapljicami krvi, ki se pretakajo po njegovih žilah.

Gilberta ne bo Rošegijska... ona bo uboga nesrečnica brez imena brez očeta... dasi bo vedela morebiti, kdo je bil ta oče in kakšno ime mu je bilo.

In to... baš to bo umorilo tudi Marto!

Da, to, in samo to... Saj zaradi ostalega... kar se tiče skrbi za vsakdanji kruh... mora vendar vedeti, da je očka Florestan ob njeni strani, Florestan, ki ju ne zapusti nikoli. On bo vedno njiju angel varuh!

Vedno? Ah ne, vedno ne bo mogel ostati! In vročino je začel računati:

»Kadar bo Gilberti dvajset let, koliko bo takrat meni?«

Zamrmral je z grozo: »Sestinsedemdeset let... Sestinsedemdeset let mi bo...«

Ali bom živel toliko časa? Mrzel znoj ga je oblihl ob tej misli.

Kaj, ako ga zmanjka revama, preden mala doraste, preden bo zmogla, skrbeti sama zase, za svojo ubogo mater!...

Ah, Bože, kako kruto je življenje nesrečnikom!

V takšnih žalostnih mislih, sklonjen pod težo nesreče, ki jo je prinašal s seboj, je dospel Florestan v ulico Klinjankurt... v hišo, kjer je čakala bedna Marta s tolikšno ne-

strpnostjo, kdaj se vrne on, ki je bil zdaj njen edini prijatelj, bolj nego kdaj poprej!

XVII.

Poslednji udarec.

Da, udarec je bil strašen. Najsi ji je prizanašal stari dobričina še tako in govoril s še takimi ovinkami in še takšno opreznostjo — razodeti ji je moral nesrečo vendarle, in to razodetje je bilo tem strašnejše, čim se ga ni nadejala.

Povedati je moral nesrečni materi, da je izginil dokaz volje Gilbertinega očeta.

Marta je sprejela udarec brez tožbe, ne da bi rekla le besedico.

Padla je nazaj v fotelj, iz katerega se je bila pravkar dvignila vsa vročična, da ga sliži od bliže, da se primakne bliže k ustom, ki ji prinašajo vesti iz domačega kraja.

Zdaj je bila vsa strta, vsa uničena. Dve solzi sta ji viseli na zaprtih trepalnicah... Bila je bleda, kakor da umira, nema, kakor da je njena bol izmed tistih, ki ne zmorejo besed...

In ubogi Florestan, ki ji je bil primoran zadati ta udarec, je zdaj izkušal zmanjšati njegovo silo.

»Marta... uboga Marta... saj še ni vse izgubljeno. Poizkušaj bom še... skupaj bova iskala izhoda.«

Zmajala je z glavo. »Ne... Obsojeni sva.«

Pogreznila se je zopet v svojo nemo otroplost, dočim se je trudil on,

vzdramiti vsaj eno struno v tem uničenem srcu.

»Marta,« je vzkliknil, »saj vendar veste, da sem jaz še tu, jaz, poln prijateljstva do vas, poln ljubezni do vaše hčerke. In dokler živim, veste dobro, da bom delil med seboj moj poslednji belič in moj poslednji grizel kruha.«

Razgrel se je ob tej misli.

»Sicer pa, hvala Bogu, o poslednjem beliču in poslednjem koščku kruha še dolgo ni govora... Krepak sem še, zelo krepak. In tudi mojih let je manj, nego se zdi na prvi pogled. Eh, kaj... Ako ne bo bogastva, ki ste ga upali... brezskrbno življenje vama je zagotovljeno obema... Njena vzgoja ne bo pogrešala ničesar, kar je potrebno, da postane vredna vas, vredna mene, ki sem poznal tudi svoje slavne čase... vredna plemenitega imena, ki ji ga imava pravico priboriti... In kdo ve! Morda bo nosila nekega dne to ime!«

Marta je zamahnila trudno in skomizgnila z rameni.

»Morda... da, da, ne obupajmo!« je ponovil on, ves kakor v plamenu. »Jaz ne obupam in ne obupam!«

In nadaljeval je še bolj vneto: »Vidite, v naših usodah so tajinstvene reči... reči, ki jih ne moremo pripisati goli usodi. Tako na primer nezasišani slučaj, ki sem vam ga povedal danes: da vaju je otel isti grof d'Ormoa, ki je bil tam doli nevedoma in nehoče vzrok vse

vajine nesreče... mož, ki se mi vidi zdaj v precej ozkih stikih z rodbino očeta vašega otroka — mož, ki je dober in pravičen, kar nama je dokazal. Mari mislite, da bo hotel ta človek prevzeti očetek vesti, da vaju je pustil v takšni nesreči, povzročeni po njem samem? Ako izve, kako in kaj, bo gotovo njegova največja želja, da jo popravi vsaj po svojih močeh. Prepričan sem o tem. In jaz pojdem k njemu... pojdem, da. Povem mu kaj namu je stojdel brez svoje lastne volje. In poprašam ga, kaj misli storiti zdaj...«

Marta je ystala, tresoča se po vsem telesu.

»Ne pojdetel! To vam prepovedujem — ne dovolim vam tega!«

»Oh, Marta, zakaj neki?«

»Zato, ker ne maram usmiljenja, ki ga hočete poizkusiti vzbuditi. Ne maram prezirne miloščine, ki bi nama jo vrgli morebiti v nastavljeno roko. Saj ne iščem sočutja za svojega otroka... je vzkliknila z vročično energijo in bolno razdraženostjo. »To kar zahtevam, je samo njegova pravica... Ali stopi Gilberta v to hišo kot hči, kot priznana hči mojega Gilberta, ali pa naj sploh ne pozna nikdar dobrotnice, ki je ne bi smela imenovati staro mater... Res sva nesrečnici z mojo ubogo malo. Oče me je spodil od doma — a rodbina mojega otroka mu ne odpre nikoli svojih vrat — tistih, skozi katera bi edino mogla stopiti vanjo. Naj bo.«

(Dalle.)

sto na izredno široko in močno rimsko cesto, ki je vodila do Kolpe in od njenega desnega brega dalje na Hrvatsko. V predoru pri Semeču je delavce iznenadila velika votlina, katero so hoteli zasuti, kar pa je bilo brezuspešno; kajti vse zasipavanje ni nič izdalo. Ta votlina bo zdaj preboka z močnim beton-zidom. Na hrvatski strani že čisto nasipujejo; sploh so z delom v primeri s kranjsko progo daleč, daleč naprej, ker so tu delavci dosti bolj plačani nego na naši progi, ki se ravno zaradi prepiče plače vsakih 14 dni menjavajo. Ker jih pa drugi ne nadomeščajo, mora delo zaostajati. Proga na Hrvatskem od Ozlja do Karlovca je popolnoma dodelana in tudi ona od Ozlja do Bubnarjev tri četrt ure od Metlike, bo baje do konca oktobra že za promet dogotovljena. Karlovčani celo hočejo vedeti, da bo s prvim novembrom t. l. proga od Karlovca do Bubnarjev že odprta za osebnih in tovornih promet, kar je pa malo verjetno. Seveda pa, ako bi se uresničilo domnevanje Karlovčanov, bi bilo to gotovo jako po godu prebivalcem metliškega sodnega okraja, živinskim trgovcem, Zumberčanom, Vivodincem in Hrvatim ob desnem bregu Kolpe, ki so zlasti zaradi velikih živinskih sejmov in tedenskih tržnih dni v vedni zvezi s Karlovcem.

V nekaterih listih smo čitali, da se bo odprtje kranjske proge za jedno leto zakasnelo, kar pa ne odgovarja resnici. Iz merodajnih krogov se poroča, da bo železnica s 1. majem 1914. l. gotovo izročena javnemu prometu. Ako se bode delavce plačalo pošteno in ako se bo za vrhne gradbe porabilo tudi zimski čas, ni dvoma, da bomo v omenjenem času imeli prijetno priliko videti vlake prihajati in odhajati.

Vinogradi, ki so od časa regeniranja trdna, prijetna nada za zboljšanje blagostanja Belokranjcev, že štiri leta sem ne dajo skoro nobenega dobička. Tako slabo od časa trtne uši pa niso še nikoli kazali, kakor letos. Pomladni mraz je pobral polovico ali še več mnogo obetajočega pridelka, dvakratna in tudi po nekaterih krajih trikratna toča pa je vzela skoro vse, kar je ostalo. Ni čuda, da zapušča to raznim ujam izpostavljenemu zemljo, kar trumoma skoro vsi boljši moški in se selijo preko morja v belokranjski »Eldorado«. — Moškim slede v obitem številu tudi ženske. Žalostno je čuti stare moše: »Kdo nam bo obdeloval vinograde in polja?»

Vi poslanci S. L. S., ki imate v svojih rokah vso moč in obilo denarja za razne nepotrebščine, pomagajte našemu obupanemu in bednemu Belokranjcu!

Slovenska zemlja.

IZ ŠEMPASA.

En hlev in en pastir! Tako je Kristus želel in priporočal, ko je pastirstvo izročil svojim apostolom in naslednikom. O ljubezni in hvale polne besede! — Kako pa zdaj? Namesto ljubezni svojega poklica, so se polni strasti sprli in razdelili v dva tabora, ter divjajo in udrihajo s svojo pastirsko palico drug po drugem tako, da tudi tu pa tam kaka ovčica bridko občuti. Tako tudi nam dobro znani novostrujar v Ovesku pod Čavnom, deluje že več časa s svojim kranjskim špiritom jako zvito in izvrstno. To se je pokazalo dne 4. avgusta nad nam dobroznanim K. M. iz Šempasa. Celi čas svojega življenja je bil prost zaporu ta kranjski strastni strankarski špirit pa je tako deloval, da ga je pripravil na za tožno klop. — Ali na veliko začudenje novostrujarja se mu ni kaj posebnega pripetilo — nasprotno našemu gospodu novostrujarju je zraščel tako velik in dolg nos, da opozorim slavno občinstvo, da bo lahko po sledu kakor pes brez kozlobradčevih naznanil vohal — in tako samostojno naznanjal, kako na pr. veleizdaja, o kateri se je pred letom obravnavala vršila; takrat je naznanil celo stvar neki trgovec z lesom, ki je pravočasno odnesel pete — pred zaporom na oni svet, dobro znani novostrujar pa je bil sotruden vsega pri sodni dokazani izmišljenega ovaštva. Tako sodi sploh tudi po K. M. vse ljudstvo, ki njegov značaj pozna. To je pa preveč! Saj on je vendar dušni pastir — posvetil je vse svoje življenje in ljubezen v blagor ovčic — ne toliko za tiste, ki so že v hlevu — on posnema Kristusa in vabi k sebi ovčice družega hleva — on skrbno izvršuje dolžnosti Kristu-sovega nauka, ki se po njegovih vzgledih kakor biser svetijo. On odpira duri hleva tako, da bo v kratkem času dovršena Kristusova želja, en hlev in en pastir. Saj je ljudstvo prepričano o zvestem svojem pastirju. V svoji farni vasi Ovesku se mu prav malo, zdi se mu nepotrebno, saj je večina zavednih — nasprotno

pa v svoji podružnici se ga čestokrat vidi, tam obiskuje svoje nezavedno zgubljene ovčice (kozle in kostrune) ter podučuje pri bokalu rujnega vina in pri krožniku narezane gnjati, saj mu je tamošnje ljudstvo tako vdano, da ga z odprtimi rokami sprejme — in srčno zdihne, — danes je zvečanje došlo v našo hišo! Tudi v Šempasu se tega gospoda ni pogrešalo, dokler ni dovršil svoj novostrujarski hlev, ker pa vidi, da se tukaj nahajajo večinoma samo zavedne ovčice ter vidijo v pastirski obleki le zgrabljivega volka, se ga skrbno ogibljuje. Opozarjamo ga na njegove dolžnosti, da se obrne zopet v svojo podružnico ter tam neprestano svari in uči svoje nezavedne kozle in kostrune.

SLOVENSKA BISTRICA.

V nedeljo 17. t. m. so si Slovenci v Slov. Bistrici ustanovili svojega »Sokolca«. Ustanovitev je bila spojena z veliko narodno veselico, na katero je že dolgo popreje vabilo veliko število lepakov, notic itd. Da bi pa bila reklama tem popolnejša so slovenjebistričani pustili v soboto 16. t. m. po mestu plakirati. Ti plakati pa niso bili vseč nemčurjem, kajti krasila jih je slovenska trobojnica. Nekako ob 9. zvečer so jih začeli trgati. Slovenci seveda s tem niso bili zadovoljni, saj so vendar imeli dovoljenje od glavarstva v Mariboru. Drugo jutro, v nedeljo, so nato zopet plakirali, hkratu pa tudi zvedeli, da jim namerava občinski svet po 12. uri popoldne lepake znova trgati. To pa radi tega šele popoldne, da bi Slovencem bilo nemogoče, se brzojavno ali pa telefonično obrniti do okraj. Glavarstva v Mariboru. Slovenci so seveda za to nakano zvedeli in dr. Ravniku se je končno tudi res posrečilo, izsiliti od okr. glavarja v Mariboru, da je ponovno dal obvestiti slovenjebistriški »magistrat«, da se Slovencem ne sme ovirati. Stvar sicer ni bila posebno lahka, kajti g. pl. Weiss so hoteli v zdajnjem trenutku postati nekoliko trmasti; pa jim ni nič zalego. — Da pa se skažejo slovenjebistriški »Nemcem« vsaj nekoliko uslužnega, so jim poslali z brzovlakom ob 3. uri popoldne iz Maribora ekspres 15 orožnikov. Gospodje so potem pravili, da jim je bilo prav prijetno! Kaj bi ne? Saj niti vedeli niso, kakaj da prav za prav so v Slov. Bistrici. No, seveda, nemčurčki v Slov. Bistrici so korajžni samo v — Marburgerci. V njej vedno zabavljajo čez »Windisches Gesindel«. Kadar pa se to v Slov. Bistrici zbere k narodni veselici, ali pa, da si ustanovi zopet kakšno novo narodno oporo, takrat se skrijejo za — bajonete!

RAČJE PRI MARIBORU.

Nemško klerikalna zveza kaže prav krasne sadove. Dne 17. t. m. je imela požarna bramba svojo slovesnost, koje se je udeležilo tudi neki vpokol. polkovnik. Kot že običajno, se je pri takih slavnostih držalo tudi vse polno govorov, seveda le v »blagženi nemščini«. Razni »fajberhauptmani« so govorili nemške nazdravice tako, da so se ušesa trgala. Na vse, zlasti pa na polkovnika, je napravilo to švabščanje zelo mučen utis. Zato je tudi polkovnik ostal, in imel kratak, a jedrnat govor, sloveč ta dan in cesarja. Koncem govora je pozval navzoče — nemško — naj zakličejo cesarju »Hoch!« in »Živio!«, a oboje tudi požarni brambi. »Hoch!« je klicalo malo, »Heil!« skoro vsi, proti »Živio!« so pa v obih slučajih agitali navzoči nemčurji tako, da je bilo slišati zelo malo »Živio!« klicev. Vrhu vsega tega pa je polkovnik prosil navzočega župnika, naj ljudem vendar prestavi govor na slovenski, ker je bilo očividno, da ljudje niso niti ene desetine govora — nemškega — razumeli. Pa veste, kaj je dejal dični slovenski župnik? Dobesedno: »Is' net not...« Polkovnika je že prvo užitilo, ko pa je slišal še to, iz ust župnika-Slovenca, se je kratkoma obrnil ter odšel, rekši nekaj, kot »arme Nation« brez pozdrava... Za ta prizor jamčimo in znan je tudi v uredništvu »Straže«. Mi bi ga bili morda zamolčali, ko bi ne šlo tu tako jasno za fakt med Nemci in slovenskimi klerikalci. Ker pa »Straža« vsak dan očita nam zvezo z nemčurji, smatramo kot dolžnost pokazati ljudem, kako nesramno izdajalska je slovenska klerikalna politika celo v krajih, ki so narodno skrajno ogroženi. Slovencem, ki ne znajo 10 besed nemški, ni treba prestaviti govora, samo da nemčurji niso hudi in ne zamerijo. Slovenci, ki ne znajo nemški, ne smejo klicati »Živio!«, nasprotuje jim s svojo narodno pasivnostjo celo njih župnik, zaupnik narodne, zavedne S. L. S.!

Štajersko.

Maribor. (Posledica vročine.) Kot smo že poročali, je v soboto, dne 23. t. m. razobesila »Posojilnica« na

svojem posloplju (Nar. dom) trobojnico in cesarsko zastavo. Komaj pol ure je vtilrala trobojnica raz Narodnega doma in že so jo morali zopet umakniti, ker je tako hotela nestrpnost mariborskega magistrata in njemu podrejena policija. Hkratu pa s slovensko trobojnico, so seveda umaknili tudi državno zastavo, kar je bilo edino pravo in primerno. Ta korak seveda ni ostal neopažen in komentiralo se ga je prav živahno. Že v soboto je začela ščuvati magistratna klika v svojem trobilu »Marburgerci« in tožarila, da smo nelojalni in nepatriotični. Obenem s tem, pa ni hotela povedati, koliko krvi izdajstva in protizdajstva, da visi ravno na frankfurtačah. Povemo tem, povemo pa tudi drugim kojim se nas je denuciralo, da se prav lepo zahvaljujemo za ves patriotizem, ki nam s silo zatira državljansko svobodo! Nadzorstvu Narodnega doma pa svetujemo, da odsluhal dela vedno tako, kot je tokrat: brez trobojnice tudi druge zastave ne, pa najsiho ta potem Poncijeve, Pilatove ali pa Kajfeževa. Sicer pa mislimo, da je bil ta dan za naše kroge merodajen, dovolj, da zberemo vse sile in zvrnejo oni famozni odlok našega magistrata, ki prepoveduje slovensko trobojnico in slovenske znake, saj vendar ne pomeni za nas nič več in nič manj — kot najhujšo narodno sramoto!

Maribor. »Nemška« mladina.) Nemčurška mladost išče, kjer le more izzvati spopadov. Do sedaj sicer še ni prišla na svoj račun, vsaj ne tako, kot si to ona želi pač pa obratno. Tako je skušalo 8 trgovskih sotrudenikov v nedeljo 24. t. m. zvečer na novem mostu izzvati par znanih Slovencev in Čehov, ki so se šetali po mostu. Ti pa se za izzivanja sama niso zmenili, pač pa poklicali bližnjo stoječega policaja da je pobaline napisal. Predno pa je prišlo do tega, je policaj stvar toliko časa zavlčeval, da so trije zginitili proti mestu. Vsekakor se je dognalo imena ostalih od katerih priča posebno ime onega, Potočnik, da je že od pamtiveka »nemškega« korena. Ta fant je uslužbenec tvrde Schusteritsch na Glavnem trgu, ki se živi skoro izključno od slovenskih odjemalcev. Tako vedenje uslužbencev te tvrde je zanjo vsekakor priporočljivo.

Kaj se je »doseglo«. V poročilu o konferenci pri cesar. namestniku, smo javili, da se je po večernem razpravljanju dosegel »sporazum«. Kolikšne vrednosti da je bil ta sporazum, se je pokazalo v soboto. Naši klerikalci so namreč »dosegli«, da sta »smela« pozdraviti nadvojvodo Friderika na glavnem kolodvoru drž. in dež. posl. Pišek in župan Lorber od Sv. Petra pri Mariboru. To pa je bilo tudi vse. Da so klerikalci to dosegli za svoja somišljenika — torej izključno le za klerikalce — so morali pustiti past zahtevno svobodnega razobešenja slovenskih trobojnic. Da s takim ravnanjem ne moremo biti zadovoljni je umljivo. Seveda, klerikalcem je šlo le za to, da bodo zopet lahko farbari svoje volice, katerim bodo to slikali kot neko prav posebno narodno in važno pridobitev. Ne da bi govorili iz strankarskega stališča, vprašamo gospode: Ali vam je bilo to več, kot pa splošna reprezentacija naroda? Čemu se klanjati, ko se vas hkratu tepe z železnim bičem? Na kolodvoru sta se klanjala dva vaša pristaša v osem trenutkov, ko se je morala na Narodnem domu — umakniti sila in nastiti slovenska trobojnica! Ali ni to krvav zasmev našemu švadriranju z — narodnostjo? Vedeli ste — in tudi »Straža« je pisala o tem — da so trobojnice prepovedane. Če bi imeli le iskrico narodnega ponosa, bi se tudi ne bili šli — na kolodvor klanjati...

Cerknica pri St. Ilju. (Smrdi.) Na shodu zaupnikov Nar. stranke 18. maja letos se je marikaj govorilo in že naslednjega dne, v ponedeljek 19. maja, je prinesla »Straža« precej točen izvleček vsebine tega sestanka. Takrat se je »Straža« tudi kregala nad nar. socialcem g. Fialo, ki ji je na tem shodu zapel par prav toplih: »Straža« je eno očitanj g. Fiale kratkoma zavrnila kot neresnično. G. Fiala je rekel takrat, da je bil v uredništvu »Straže«, koder je opozoril na sanitarne nedostatke v Cerknici pri St. Ilju, o čemer pa »Straža« ni hotela prav nič vedeti. V Cerknici pri St. Ilju ima »Südmarch« svojo gostilno, ki je pa nad vse zanemarjena. Jama za različne odpadke v tej gostilni že 3 leta ni bila očiščena. Ko je zdravnik to najodločneje zahteval, ker se je bal legarja, se je to njegovo zahtevo ignoriralo in ko je končno došla komisija, za te nedostatke ni našla graje in pustila vse pri starem tja do — današnjega dne. Seveda gre tu za »Südmarch«, kateri si nihče ne upa delati sitnosti, dasi bi bilo to nujno potrebno. Kdor pride v njeno gostilno sedaj, v poletni vročini, mora kot lajik spoznati veljansko nevarnost okuženja z raznimi boleznimi, kojih ognjišče je ravno ta

jama — Klerikalci se bahajo s svojo vsegamogočnostjo v onih krajih, bojiijo se pa, delati narodnim nasprotnikom, v dobro slovenskim kmetom, zaslužene neprilichnosti. Koliko pač da za to »Südmarch«?

Maribor. (Koni ugrizel dva hlapca.) Paromlinar »Scherbaum« je znan človekoljub. Že dve leti sem je imel mladega žrebca za polteško vožnjo. Žival je bila po vsem mestu vsled svoje divjosti in neukrotljivosti znana. Saj se je mnogokrat zgodilo, da je vlekle tovor 1000 do 1500 kg. a kljub tej veliki teži na mah vrgla glavo med prednji nogi in zdirljala v najhujšem galopu skozi mesto, dokler je konečno silna utrujenost ni prisilila, ustaviti se. Da je bilo pri takem norenju vedno mnogo škode je znano. Žrebec pa je bil tudi pri hlapcih znan kot zelo zavraten. Spreletelo ga je in pričel je griziti na vse strani. K jaslmi je bil privezan z verigami, ker je jermenje nayažno pogrzel. V soboto zjutraj sta ga krmila dva hlapca. Ko mu je prvi polagal pičo, ga je pograbil za desno roko. Se predno je hlapec od bolečin zakrčkal, je zahrestalo parkrat, in roke ni bilo več. Kljub temu, bi bil kočijaž moral žival upreči. Predno pa ji je dal črez gobec mrežo, jo je hotel pripeti k ojim. V tem trenutku pa je žival prasinila z nogami, hlastnila in zagrabila hlapca — pod trebuhom, ter ga grozno razmesarila. Eden pohabljen za vse življenje, drug težko, da preživi, a bolje bi bilo, da bi ne, drugih manjših nesreč vsled te živali je že par tucatov in vendar: šele sedaj je prisilila oblast, da je posestnik dal konja ustreliti. Seveda, saj delavci mlina so — Slovenci in teh — ni škoda!

Dnevni pregled.

Kaj se godi na naši narodni meji! Dogodki v Mariboru bodo morali obrniti nase pozornost vse naše narodne javnosti. Že večeraj smo prinesli o tem lepo poročilo, danes opozarjamo znova na dogodke v Mariboru in v Slov. Bistrici. Treba bo začeti novo življenje.

Macedonci na Dunaju. Macedonsko deputacijo je sprejel na Dunaju znani Mandl in še par drugih Židov. Na sestanku so se pogrele nekatere že zdavnaj ovržene laži in poslal se je udanostni telegram »visoki albanski vladi«, kot reprezentantini onega naroda, ki se je vedno kot Macedonci, boril za svobodo (t. j. klal neoboroženo srbsko rajo). Ob enem se plemena Hoti in Grudi pozivljata, da nadaljujeta boj proti Črni gori. Na ta način so bolgarsko-macedonski provokaterji pokazali svojo pravo kri. To jih pa bo Berchtold vesel!

Bolgari pripovedujejo, da so začeli vojno s Turčijo v svrhu osvoboditve bratov v Macedoniji. Osvoboditev Macedonije, to je bil tedaj cilj Bolgarov — za katerega pa niso genili niti s prstom, temveč so počeli osvajati Tracijo, prepuščajoč dosego svojega cilja Srbom, o katerih govorijo, da niso ničesar dosegli. — Sebičnost in sovraštvo slepi človeka.

Kako so otročji. Manuel, enkrat kralj na Portugalskem se oženi. Njegova žena bo nosila naslov — kraljica Portugalske, Soproj Manuel bo dobil darove od svojih bivših kolegov, od nemškega cesarja, angleškega in španskega kralja in ti darovi bodo nosili napis: Manuelu, kralju Portugalske. Mladi par hoče, da bo komedija kompletna, pozdraviti portugalske protidržavne prekucuhe (rojaliste) kot kraljevski par.

Srbsko gledališče v Skoplju. Na Balkanu se začelja kulturno delo. Že letos se začne gledališče v Skoplju. Na Balkanu bo tudi našim igralcem odprta pot.

Hm! Kaj pa že zopet to? Kako se duhovščina odtuje pravim naukom katoliške vere, se vidi iz tega da je goriški nadškof obsodil dva »katoliška (klerikalna) lista na Goriškem, ker ne marata biti privrženca »boja na nož«, katerega oznanjevalca sta dr. Krek in Terseglav. Ta dva goriška lista sta nastopila zoper posurovelo kranjsko politiko dr. Šusteršičevega kalibra in zagovarjajo dostojen strankarski boj in pred vsem tudi narodnost, ki so ji vsi drugi klerikalni listi izdajali. Goriški nadškof je torej proti dostojnosti in narodnosti ter se poteza za posurovelost.

Blisk, grom in strela pada sedaj na zmerne klerikalce na Goriškem, t. j. na one ljudi, v klerikalnem taboru, ki so pri zadnjih volitvah nastopili zoper posurovelost politike novostrujarjev. To nam izpričuje sledeča vest iz Gorice: »Goriški nadškof je uradno obsodil »Gorico« in »Primorski list«, ker ne vpoštejata cerkvene oblasti, nasprotujeta treznemu gibanju, napadeta katoliške može in organizacijo, ne zavzemata jasnega stališča proti liberalcem in samostojnim, sta zane-

marila katoliško dolžnost pri ožjih volitvah ter sta kriva propada katoliških kandidatov; napadata škofa in cerkvene zadeve. Imenovana lista naj se črtata iz vrst katoliških listov. Tozadevni uradni odlok je ravno kar izšel. — Goriški nadškof in njegova bojovita duhovščina naj pazi, da blato, ki ga mečejo na lastne somišljenike, ne pade nanje nazaj in da strele ne obrnejo svoje osti!

Manjka 130 učiteljev. Tako smo poročali zadnjič, da je razpisanih na Hrvatskem kar hkrati 130 učiteljskih mest. A kakor se nam poroča, je bilo v prošlem mesecu zopet 70 učnih mest nanovo razpisanih in se ni odzval niti eden zadostno kvalificiran kompetent. To pomanjkanje učitelstva je pač za Hrvatsko že kulturni škandal, in kakor vidimo, je Hrvatska v tem oziru še za Kranjsko. Najinteresantnejše je pa to, kdo vse že prosi za učitelja na Hrvatskem. Te dni je dobila neka županska oblast na Hrvatskem prošnjo nekega občinskega redarja za učiteljsko mesto na štirirazrednici v K. Svojo prošnjo utemeljuje prosilec približno tako-le: »Nisem več v pedagoško-didaktičnem znanju, nađejam se pa, kot človek, ki je v orožniški službi pridobil inteligenco, in je izkazal tam svoje zmožnosti, da bom znal tudi z uspehom poučevati mladino...« Dovršil sem tri razrede ljudske šole, a sem sposoben tudi v četrtem razredu poučevati. Vojaška knjižica mi priznava, da sem v orožniški službi v obče zadovoljstvo tri leta služboval. Sedaj sem pa že od leta 1912 občinski redar.« — Ta prošnja pač ne potrebuje nobenega komentiranja, ker pač sama dovolj ilustrira škandalozne šolske razmere na Hrvatskem.

Kranjska gora. 15. t. m. se je vršil v Kranjski gori cvetlični dan v prid podpornim društvom za slov. visokošolce na Dunaju. Gradcu in Pragi. Tem potom se osrednji vsediški podporniški odbor v Ljubljani kar najuljudnejše zahvaljuje slavnemu občinstvu, ki je poznavajoč bedo slovenskega akademika v tujini, pripomoglo s svojo radodarnostjo, da je privedev uspela tako lepo. Čistega dobička je 177.51 K. Dalje se zahvaljujemo cenjenim gospodičinam: Tinci Robičevi, Mici Černilcevi, Ivanki Mrakovi, Nežiki in Franciški Jakeli, Pavli Budinekovi, Anici Zemljakovi in Malči Videnškovi za njih trud in požrtvovalnost, slavni C. M. podružnici in planinskemu društvu, da sta odstopila za ta dan svoje nabiralnike in vsem, ki so sodelovali pri naši prireditvi. O. v. p. o. v Ljubljani.

Jubilej Zaveze učiteljskih društev. Od banketnega odseka. Sklepom zadnje seje znižala se je cena banketu na 3 K, katero znižanje je omogočila ljubeznjivost naših cenjenih koleginj, ki so pod vodstvom priznane strokovnjakinje gđc. Jerice Zemljanove prevzele vso pripravo in oskrbo banketa. Same bodo kuhale, same stregle in vse pripravile. To bo res ljubki pravi kolegijalni banket. Zato pa naj pri banketu ne manjka nobenega tovariša-tovarišice, ki se udeležijo zavezinega jubileja. Rok za priglas k banketu traja do 1. septembra. Pišite dopisnico na naslov: L. Dermelj, Gluhonemnica. Kolegijalni pozdrav.

Z Bleda. Povodom katoliškega shoda v Ljubljani se je izkazala naša zdraviška komisija v pravi luči, poslala je namreč zdraviško godbo v Ljubljano, namesto da bi tukaj svirala tulcem, od katerih je tudi plačana. Vsako sobotni zabavni ples je prestavila minoli teden na četrtek, kar je dalo povod nezadovoljnosti, ker je bilo komaj 25—30 navzočih mladih plesalcev, drugače dve do tristo oseb. Od druge strani pa berači zdraviški sluga od vrat do vrat denarne podpore za godbo, ker jim vedno primanjkuje: obrnili bi se raje na gospoda župnika, kateri ima že itak vso oblast in tudi največ denarja med vsemi občani. V zimskem času, ko je gotovo vse prazno, je prošila podružnica slov. plan. društva v Radovljici to slav. zdraviško komisijo za prostore v zdraviškem domu, za veselico, in ti gospodje niso navedli nikakršnega vzroka, ampak enostavno odbili. Iz tega se vidi, da jim je tujski promet deveta briga.

Z Bleda. Nečuvno! Gospa Lergeterperjeva prodaja nasproti »Tönniessove« vile razglednice z blejskim gradom v korist »Südmarch«. Pozor! torej slovanski gostje pred nakupom teh razglednic.

Nogometna tekma. Kranj : Radovljica, komb. Bled. V nedeljo, dne 24. avgusta se je vršila v Kranju nogometna tekma; Kranj : Radovljica, komb. Bled. O prvi polovici sta vstrajali obe stranki zelo dobro. Rezultat je bil 0 : 0. Pri tem se je posebno odlikoval kranjski vratar, ki je spretno prestrigel vsak gol, kateri je bil po lepi kombinaciji nasprotnikov oddan na kranjska vrata. Po odmoru se je razvila igra še živahneje. Po kakih 20 minut se je posrečilo Radovljčanom komb. Bled ustreliti nasprotnikom gol in v tem razmerju

0 : 1 v prid radovoljškem moštvu komb. Bled je tekma tudi končala.

Sokol na Vrhniki se udeležil dne 31. t. m. korporativno javne telovadbe in veselice bratskega društva v Kamnik-Presejcu. Zbiranje ob 1. uri popoldne v Čitalnici. Na zdar!

Sokol v Školji Loki ima v nedeljo 31. avgusta javno telovadbo z ljudsko veselico. Začetek ob 4. popol. Vstop 50 vin.

Brajno in pevsko društvo v Št. Andrežu ima dne 7. septembra svojo tombolo.

Ponarejevalec denarja. (Izpred novomeškega porotnega sodišča.) Cigan Janko Brajdič ima posebno ljubezen do ponarejenega denarja. Pred 6. leti je sleparil po novomeški okolici lahkoverne ljudi z reklamnimi listki, ki naj bi bili poskusni komadi za ponarejene bankovce. Od ljudi, ki bi bili radi hitro obogateli, je izvajal večje in manjše prave bankovce ter jim obljuboval, da jim n. pr. za 100 K pravi bankovec priskrbi za 1000 K imenitno ponarejenih bankovcev. Takih neumnih ljudi je dobil mnogo, ki so mu na ta lim nasedli. Takrat je dobil za svoje sleparije 5 let ječe. V Gradiški pa je prišel skupaj z dvema zloglasnima ponarejevalcema, oziroma razpečevalcema ponarejenega denarja. Stojcem in Staričem. Ko je Brajdič lani osorej prišel iz Gradiške, so se po novomeški okolici začeli kmalu pojavljati ponarejeni 5kronski tolarji. Med cigani se je govorilo, da Janko Brajdič sam izdeluje petkronske tolarje. Letos aprila meseca so bili na Uršnih selih izdani 3 falzifikati, glede kojih se je dognalo, da jih je izdelal Janko Brajdič, oziroma enega tudi njegov tovariš Pavel Brajdič. Janko si je izmislil cel roman, kako je prišel do falzifikatov. Pravi, da je dobil pismo od Stojca, ki mu je pisal, naj gre v Kačjo rido v neko dolino v Zabajku blizu znamenja tam dobi drevo, v katerega votlini se nahaja nekaj zanj pripravljenega. Ko je prišel na dotični kraj, je našel v drevesu v cunj zavite 4 komade po 5 K tolarje, en nož in kepo svinca. En komad je bil potolčen in ga je vrgeč stran. Druge pa je vzel seboj, ker je bil prepričan, da so pravi. Dognalo se je, da si je Brajdič ves ta roman izmislil in da si je v zaporu dal napisati tisto pismo s podpisom Stojca. Brajdič Janko je bil obsojen na štiri leta težke ječe, njegov tovariš Pavel pa samo na pet mesecev strogega zapor.

Marijina devica - detomorilka. (K novomeški poroti). Senzacijo zbujala, da so porotniki detomora obtoženo Marijo Gros iz Višnje gore oprostil, kljub temu, da je detomor sama priznala. Kot prva in najstarejša Marijina devica je imela štiri leta znanje s skoro polovico mlajšim fantom. Svojo nosečnost je prikrivala z izgovorom, da je vodenična in da ima gobe v trebuhu. Zato si je tudi kuhala razne zdravilne rože. Dne 7. maja pa je porodila na stranišču. Otrok ji je padel na tla, potem ga je zanesla v podstrešje, ga trdo zavila z robcem okoli ust, nosu in vratu. Otrok se je zadušil. Ko so orožniki dobili od babice ovadbo in so jo praljšali po otroku, je tajila, da bi bila sploh s kakšnim moškim občevala. Pustili so jo po babici preiskati, ki je dognala, da je Gros pred kratkim porodila. Ni pa še hotela povedati, kam je mrtvega otroka skrla. Šele čez tri tedne je povedala, da se otrok nahaja zakopan v kleti. Obtoženka prizna, da je otroka sklenila umoriti, ker se je bala matere in župnika, ker je bila — Marijina devica. Porotniki so njeno krivdo z 8 glasovi proti 4 zanikali. Potrdili so samo dodatno vprašanje, ker ni poroda javila oziroma ni k porodu klicala pomoči. Obsojena je bila samo na mesec zapor, a ker je že 3 mesece sedela v preiskovalnem zaporu, so jo takoj po razsodbi izpustili. Oproščena detomorilka se je zahvalila za to nepriznansko razsodbo in obljubila, da bo za gospode molila.

Vsled ostarelosti. Urša Gostiša iz Blatne Brezovice je šla na vrh. Vsled ostarelosti je padla in si pri padcu desno roko zvinila.

Iz Stop. Franc Stare je sedel na vozu. Pri skoku raz voz je padel in si levo nogo zlomil.

Obstreljen. Kosi Josip, 13letni posestnikov sin, iz Zlebič je nabiral lešnike. Pri tem ga je pa Ilc Franc na več krajih obstrelil.

Požar pri Gospe Sveti na Koroškem. V soboto zvečer je izbruhnil v Gospe Sveti ogenj, ki se je s silno naglico širil. Izbruhnil je ogenj v skednju posestnika Neuwirta, po domače Brennerja. Kljub temu, da so ogenj takoj zapazili, ga niso mogli omejiti, dasi so delali gasilci, domačini in letoviščarji z vsemi silami. Ko so uvideli, da grozi ogenj celi soseščini, so poklicali na pomoč celovške gasilce, ki so pripeljali parno brizgalno. Toda brizgalna ni mogla doštati pomagati, kajti zmanjkalo je vode in delala je komaj eno uro. Tudi gasilci od Št. Ruperta, ki so pripeljali s

sabo brizgalno z bencin - motorjem, niso mogli razviti svoje moči vsled pomanjkanja vode. Pogorelo je več hiš v starem delu, uničenih je več zgodovinskih spomenikov. Škoda do sedaj še ni cenjena. O postanku ognja trdijo z gotovostjo, da je bil ogenj zlobno iz maščevalnosti podtaknjen in da je imel požigalec namen, uničiti vso sososko. Dobili so namreč sumljive netilne stvari tudi na drugih mestih. Pri gašenju je bilo lahko ranjenih več oseb, med temi tudi več letoviščarjev.

Roparski napad na banko. Izvršil se je dne 23. t. m. v Jabloncu na Češkem. O tem se poroča: Veliko razburjenost je v mestu povzročil napad v uradu tukajšnje hranilnice in posojilnice, ki ga je včeraj izvršil neki arhitekt. Ob 10. dopoldne se je pripeljal pred hišo hranilnice in posojilnice neki avtomobil, ki ga je bil neki gospod v Libercu najel za vožnjo v Jablonc. Tujec, ki se je pripeljal, je vstopil v blagajno in predložil menico na tristoč kron v izplačilo. Medtem, ko je neki uradnik prevzemal menico, ga je tujec, ki se je predstavil kot arhitekt Emil Figner, prosil, naj pokliče blagajničarja, češ, da ga osebno dobro pozna in da mu ima nekaj povedati. Uradnik je poklical blagajničarja Löbla. Ko je ta prišel in vprašal Fignerja kaj da želi, je arhitekt potegnil revolver in nena doma sprožil proti Löblu glavi. Blagajničar je bil opazil neznančev razburjenost in bil previden. Tisti hip, ko je ta sprožil, je nagnil glavo pod pult, tako da ga je strel je oprasil na glavi. Ko je slišal pok, je prihitel ravnatelj Hauptvogel iz pisarne. Čim se je poklopil na pragu, je pa že tujec ustrelil in ga zadel pod levim očesom. Kroglja se je zadrla v možgane in ravnatelj se je zgrudil brez zavesti. Med tem je prihitel na pomoč praktikant Adolf Rösler. Tujec je streljal tudi nanj in ga je na glavi lahko ranil. Blagajnik je medtem poiskal v svoji miznici revolver in je ustrelil proti napadalcu, ki je hotel pobegniti, pa ga je bilo lahko ranil na kazalcu. Zaradi klicev na pomoč so prihiteli uradniki od vseh strani; tudi stražnik je prišel in zastopil beguncu pot. Ta je mahal kakor blazen na vse strani, toda naposled so ga premagali in odpeljali na policijo, kjer je kmalu priznal, da je hotel izvršiti roparski napad. Iz Liberca je prišel preiskovalni sodnik, ki je napadalca zaslišal in ga dal prepeljati k okrožnemu sodišču. Napadelec je leta 1888 blizu Toplice rojeni arhitekt Emil Figner, ki ima v Maffersdorfu kupčijo s stavbnim materialom in tehničnimi potrebščinami. Ravnatelj Hauptvogel so prepeljali v bolnišnico. O tem roparskem napadu se še poroča iz Jablonca: Arhitekt Emil Figner, ki je v soboto izvršil atentat v tukajšnji hranilnici in posojilnici, je pri zaslišavanju izjavil, da je bil v velik denarni stiski, ker bi bil moral plačati menico na 3600 K, pa ni mogel nikjer dobiti denarja. Tedaj mu je prišla misel, da bi si ga priskrbel z atentatom. Na svojem begu je vzel Figner neko listino s seboj, v kateri je bil denar, kuponi in nekoliko menic. Ko ga je množica, ki ga je zasledovala, dobila v roke, mu je bila listnica odvzeta. Bila je poskropljena s krvjo, ker je strel, ki je bil oddan na blagajnika Löbla, zadel listino in ranil napadalca na levem palcu. Figner je ogle dal tudi druge denarne zavode v Jabloncu, pa se mu ni zdelo prilika nikjer ugodna. Stanje blagajničarja Löbla je ugodno. O težko ranjenem knjigovodju Hauptvoglu upajo zdravniki, da mu ohranijo življenje.

Ljubljana.

— **Tabori.** V domobranski kasarni je rekel dr. Gruđen, da se mu zdi, da je ljudstvo zbrano v kasarni enako onim našim dedom, ki so po trdnih taborih branili svoj dom proti turškim napadom. Nam se zdi ta primera slaba, boljše bi bilo, ko bi se bil dr. Gruđen spomnil na one tabore, ki so se vršili pod milim nebom v letih 1868—1870, ko je naš narod vstajal in je bil pripravljen braniti svoj dom in svoje narodne pravice pred sovražniki. Toda spomin na one tabore bi klerikalcem ne bil ljub — kajti takrat je narod vstajal v znamenju boja — sedaj pa propada v znamenju sužnosti, udanosti in klečeplastva. Zato bi bil oni spomin disonanca s sedanjimi razmerami.

— **Konstatiramo,** da voditelja katoliških Slovencev, dr. Ivana Šusteršiča ni bilo v nedeljskem sprevodu katolikov. Ne vemo, ga je bilo ti sram korakati med svojim ljudstvom. — Dr. Janeza Evangelista Kreka pa sploh ni te dni v Ljubljani. On že ve, zakaj!

— **Prvi je bil deželni dvorec,** ki je snel svojo narodno odejo. Včeraj čez noč so namreč sneli vse slovenske zastave na deželnem dvorcu in

jih šele zjutraj zopet razobesili. Dr. Šusteršič ima najbrže hude sanje te dni in mu jih palapanje zastav gotovo še pomnožuje. — Kot bi prihajali strahovi nad izdajalca naroda.

— **Le vera bo združila Slovence.** Do take trditve se je povzpел neki govornik na katol. shodu. Kako velika je ta zmota — **resnica namreč uči, da le vera razdružuje Slovence!** Slovanska mesta niso pozdravila katoliškega shoda, iz česar se vidi, da slovanska mesta nečejo biti zastopana na kat. shodih. Edino zastopnik moravskega mesta Kromeriza se je oglašil kot zastopnik mesta. Ali je bil v to pooblaščen, ne vemo.

— **Slabo je preskrbljeno pri nas za informacijo tujine o naših domačih dogodkih.** Razni zunanji listi (tudi napredni) so prinesli poročila o velikem klerikalnem shodu, ker so hoteli klerikalci porabiti to priliko za svojo reklamo. O narodni manifestaciji napr. ljubljanskega občinstva pa nismo čitali v onih zunanjih listih. Tujina je torej o nas enostransko informirana. Ob enem s poročilom o katol. shodu, bi morali imeti tudi n. pr. hrvaški in češki listi tudi poročilo o popoldanskih dogodkih, da bi se ne mislilo, da je vsa Ljubljana tako klerikalna, da lahko vsi slovanski klerikalci najbolj nemoteno o nji prodajajo svoj slovanski rod — ker ga doma ne morejo. Temu je treba odpo-moči.

— **Kaj je rekel dr. Markulin?** Dr. Markulin se je v imenu Hrvatov zahvaljeval, da so bili povabljeni Hrvati v Ljubljano na katoliški shod, ki ga čaka doma že 13 let. Hrvatsko ljudstvo bo baje za to Slovincem hvaležno. Torej 13 let že ne morejo na Hrvatskem klerikalci priti naprej — pri nas pa jim gre tako lahko.

— **Po kaj so prišli Hrvati?** Piše se nam. Imel sem priliko govoriti s člani hrv. pevskega društva, ki je prišlo na kat. shod. Člani so odločno zanikali, da bi bili klerikalci, prišli so na izlet in so hoteli pet. S klerikalno organizacijo nimajo nič skupnega. Mislim, da je bilo mnogo takih.

— **Češki orli so zavrgli ob enem s sokolsko narodno idejo tudi rdeče srajce in sokolsko koračnico.** Zato so jih baje rdeče srajce naših čukov bodle v oči — sokolska koračnica pa je njih klerikalna ušesa neprijetno dirnila. Češki orli imajo modre srajce. — kar je prav, da jih kdo ne zmenja s sokoli.

— **Važno vprašanje.** Zastopnik moravskega orla Dolanski je izrekel na kat. shodu željo, da bi se orlom kmalu pridružila tudi hrvaški in poljski Sokol, da bo naša družina ena. To vprašanje je zelo zanimivo. Sokol je zato tu, da stoji v službi naroda, ne pa da služi klerikalizmu.

— **Provokacija** se zdi našim klerikalcem nastop Sokolov v Ljubljani. Prišli smo že torej tako daleč, da bo Slovincem v slovenskem narodnem središču smatral za provokacijo, ako gre sokol po ulicah. Daječ smo prišli. In celo policija bi baje morala sokole ustaviti in nastopiti proti njim. Pomislite Slovenci, v bel Ljubljani ščuva »Slovenec« državno policijo na sokola! Ali si morete misliti večje ponižanje slovenske dostojnosti! In mi se jezimo, ko naši narodni nasprotniki nam na meji branijo stopiti v mesta, katerih temelji je slovenski in stoji na naših slovenskih tleh! V petek je »Slovenec« še milo prosil dostojnosti, dan po shodu pa si upa pisati na najnedostojnejši način o dostojni manifestaciji naprednega ljubljanskega občinstva. — Slovenska Ljubljana, zapomni si, da le izdajalec naroda more smatrati nastop Sokola na ljubljanskih ulicah za provokacijo.

— **Liberalni komiji in štacunar-ski pobi,** ki ste v nedeljo izkazali zadnjo čast svojemu narodnemu stanovskemu tovarišu in je vas »Slovenec« opsoval z gorenjimi primki, odgovorite na te psovke s tem, da pomnožite vrste naših narodnih in sokolskih društev.

— **Uradno reklamo rabijo klerikalci,** kajti včeraj je morala »Laibacher Zeitung« prinesti popravek, da ni bilo pri sprevodu 15.000 udeležnikov, ampak 20.000. Kar je torej poročevalec v pondeljek poročal — dasi je bila že ona številka visoka — je moral v torek za 500 povečati.

— **Vernost, delo in ljubezen vladaj med Slovani,** je rekla gđca Zofija Kawala iz Krakova — žal, da je tega med Poljaki tako malo.

— **»Slov. Filharmonija«** je igrala katoliškim kongresistom — kakor se pa vidi, so klerikalci s slov. gledališčem ubili ob enem »Slov. Filharmonijo«.

— **Telovadba Orlov.** Dobili smo sliko, ki kaže telovadbo orlov. S

slike se vidi, da nekateri orli mislijo, da je dovolj, če človek malo skače — pa je orel. V položni vrsti n. pr. se vidi, kako neki čuk čepi, ker sam ni vedel, kaj bi naredil.

— **Vrhunec katoliškega zborenja** je bil — po poročilu »Slovenca« — dr. Brejčev govor. Ta govor pa je nekaj takega, da človek kar strmi, ko čita. Posebno če pomislimo, da ga je govoril zastopnik koroških Slovencev. Kar je klobasal dr. Brejč, presega vse meje. To je torej klerikalna narodnost. Dr. Brejč je v svojem govoru prišel do zaključka, da je »različnost jezikov posledica greha« — (zaradi babilonskega stolpa —) pa vendar so vsi jeziki božje delo — in zato so dobri. (Ali ste pomislili ta nesmisel!) Najprej trdi dr. Brejč, da je narodnost paganstvo, potem pa pravi, da Kristus ni le dovolil, ampak celo ukazal ljubiti svoj rod. Ne moremo naštetih vseh neverjetnih stavkov iz tega govora. Nekatere cvetke bomo podali jutri. Čudili smo se temu bolj, ker je dr. Brejč veljal za dobrega govornika. Ta govor je klerikalni narodni kredo in se konča s tem, da bo slov. narod že Bog rešil. (Klerikalci ga gotovo ne bodo. Op. stavca!)

— **Komičen prizor pred južnim kolodvorom.** Včeraj je stala neka gospa s svojimi otroki pred južnim kolodvorom. Eden dečkov se je med tem časom odstranil in gospa mu je zažvižgala, da bi se ji ne izgubil, in da bi se mu kaj žalega ne zgodilo, ker so se ravno zbirale neke množice. Naenkrat pride k nji neki čuk in pravi: »Tu milostiva, za vaš lepi zvižg.« Gospa se ni prvi hip niti zavedla, kaj to pomeni, ko jo je lepl čuk urnih krač popihal. Gospa se je potem prav od srca smejala. Za ono dvajsetico pa je stavila v loterijo. Zraven je gospa pripomnila: če imajo čuki toliko dvajsetice, jim zvižgamo noč in dan.

— **Domisljivost dr. Šimraka.** Hrvatski slavnostni govornik dr. Šimrak je rekel, da je prišlo na kat. shod »stotine izabranika ponajboljših predstavnikov katoliškega hrvatskega naroda.« Ako so ti gospodje Hrvatje ki so prišli te dni v Ljubljano, »najboljši predstavitelji hrvaškega naroda« — potem Hrvate pomilujemo. Mi poznamo pač nekaj boljših.

— **Udeležniki kat. shoda proti »Slovincu«.** Udeležnik katol. shoda je pripovedoval, da katoliški gostje s pisavo »Slovenca« niso bili zadovoljni in da so obsojali njegov napad na Sokole. Priznali so sami, da so se Sokoli in nar. občinstvo povsem dostojno obnašali in da niso slišali nobenih psovok. Ta obsodba je pripomnila, da včerajšnji »Slovenec« o tuljenju nič več ne piše.

— **Doktor Jankovič** se je zadnjič nekaj poškodoval na roki in je bil 14 dni dalje bolan, nego je bilo treba — menda se je med tem pripravljaj na katol. shod. Zato je prav genljivo govoril o naši »katoliško-narodni stvari« — posebno za onih 1000 Korošcev se je zavzel — (»Sl. Narod« piše, da so bili oni Ziljani doma na Viču pri Ljubljani) ki so baje nar. trpini — vendar od katol. shoda niso več morituri — ampak upajo na zmago v znamenju novega pričetega boja. Kakšen bo ta boj, je povedal dr. Brejč.

— **V zadnjem dopisu iz Most** se je naš dopisnik dotaknil tudi g. Gutmanna. Kot se nam poroča, je bil oni napad neutemeljen in g. Gutmann nikoli ni podpiral Oražmovih namerov in je bila cela zadeva popolnoma drugače. V toliko ono poročilo popravljamo.

— **Saj v vseh stvarih celo papež ni nezmotljiv,** je rekel dr. Brejč v svojem slavnostnem govoru. To je pa le malo preveč, če klerikalni slavnostni govornik odreka papežu nezmotljivost. Morebiti se bo katol. kongres proglasil za nezmotljivega — namesto papeža.

— **Izobraževalno delo.** Dr. Natlačen Marko konstatira, da mnogo izobr. društev spi. (Poročilo Slovenca.)

— **Telovadba čukov** je bila vrhunec vse polomije. Načelnik je vpil, da je prevpil godbo — toda vse zaman: nobenega reda v vrstah in z orodja so čuki padali kot muhe. Kajti čuk je nočna ptica, ne prenese solnčne svetlobe.

— **Naraščaj čukarije** je bil tako »izboren«, da mu je začelo že sredi programa primanjkovati moči in je moral baje odnehati.

— **To so pa Sokoli s cele Kranjske»** — tako je poučeval falmošter svoje čukce, ko je šel okolo njih sprevod za pokojnim Babičem. Duhovnik — namestnik samega Krsta je — lagal.

— **Telovadbe čukov niti »Slovenec«** posebno ne hvali — kar je glede resnicoljubnosti leeno od njeza —

pač pa pravi, da so češki orli v telovadbi pravi mojstri. Menda ni take sile.

— **S pritožbo »Slovenca«** glede razmer na kamniški železnici se popolnoma strinjamo. Tako postopanje mora vsak obojati.

— **»Ein Fürst wird gesucht«** — išče se knez — tako piše včerajšnja »N. Fr. Presse«. Išče se namreč princ za — Albanijo.

— **Gospa Otaholova** je po poročilu »Slovenca« postavila krone pondeljkovemu koncertu v hotelu »Union«.

— **To je resnica.** »Slovenec« se hudi na državno policijo, češ da v nedeljo od 12. ure naprej ni bilo videti nikjer nobenega stražnika na cesti. Iz jeze, ker občinstvo ni prirejalo klerikalnemu shodu nikjer v nobenih glasnih ovacij, dolži Sokole, da so rogovili in provocirali. Fanatiziran klerikalci, to ti je res čudna zver! Med naprednjaki vidi surovost, sam sebe pa hinavsko poveličuje, kako je dostojen, kakšno vzor-vedenje da ima in kako živi brez greha v današnji človeški družbi. »Slovenca« povemo, da za nedeljski sprevod za pok. rodoljubom Babičem ni bilo treba prav nobenega stražnika, pač pa bi bilo v mraku treba, da bi stal na Slovenskem trgu ob vsakem oglu stražnik, kjer bi imel vsak poedino dosti opraviti z nekaterimi udeleženci katoliškega shoda. Nadelani so se vlekli posamezniki po ulici in gospodična, ki ve pripovedovati o nekem pijanem, zelo debelem farju, da jo je na cesti objel okoli vratu in nekaj hotel imeti od nje, bi bila zadovoljna, če bi v tistem momentu zagledala kakega moža pravice! Rešila se je nasilneža s prav značilnim priimkom ko mu je rekla, naj se izgubi svinjar.

— **Značilno.** Neka zaloga piva je doposlala svojim odjemalcem gostilničarjem nekaj čez dva vagona pive. Če so imele vse zaloge piva, ki jih je menda šest, tako velik eksport, potem dosedanja agitacija klerikalcev na vzdrževanju alkoholnih pijač ni imela dosti uspeha. Živeli »antialkoholisti«!

— **Ali bi vi tudi hoteli biti »Orel«?** Tako je v soboto pomotoma vprašal neki klerikalni agitator nekega narodnjaka. Baje so klerikalci dajali čukarski kroj zastoni na posodo, kdor je hotel iti v sprevod. Na ta način je tudi razumljivo, da so imeli čuki strgane čevlje in popolnoma nov kroj v sprevodu. Preoblečeni so bili tu v Ljubljani. Radovedni smo, če so jim tudi kaj plačali po vrhu, da so se dali preobleči. Tudi bi bilo zanimivo izvedeti, ali so bili ti »gratis« kroji plačani iz računa katoliškega shoda, ali iz blagajne »Slovenske Straže« — kot narodno obrambno delo.

— **Listnica uredništva, G. M. v C.** Vprašate, zakaj so zastave za klerikalni shod razobesili tudi Jean Schrey, Dampfbäckerei, J. Schumi, Canditen Fabrik. Mi mislimo da sta oba izpolnila svojo dolžnost, kot zavedna Slovenca in pristaša S. L. S. Schrey morebiti tudi iz — po-božnosti.

— **Nova vidna znamenja.** V nedeljo ob eni uri popoldan, ko je občinstvo pričakovalo pogreba pokojnega Babiča nasproti Franciskanski cerkvi, so hodile čete čukov doli po Prešernovi ulici. Kar se med množico oglašali neki kmečki mož, ter vpraša: »Kje so vendar dobili čuki toliko peres, ko ni pri nas toliko kraguljev?« Poleg stoječa kmečka žena mu pravi »Saj vidite, da so vse kokoši oskubili. To so vendar kurja peresa, saj jih lahko spoznate, pa še od kake pure so vmes!« Neki prileten gospod se nato oglašil ter pove, da so čuki sklenili na svojem zadnjem sestanku sledeče: »Takoj po katoliškem shodu bodo vsi Orli odstranili (kurja) peresa raz čepic ter jih bodo nadomestili — s kozjimi repi. Na ta način jih bodo lahko ločiti od pravih Sokolov in se jim ne bodo moglo očitati, da so Sokolom kroj ukradli. To bode torej od sedaj naprej, čukovski znamenje, kozji rep na čepici! Pri-pomnimo še, da ko so čuki zagledali Sokole na konjih, so se kar poskrili pred njimi, ter se razkropili med ljudstvom, kakor kure, kadar pade sokol med nje. Sokole je pa kmečko ljudstvo kar občudovalo, kako da imajo resen in moški obraz, ter kako ponosna da je njihova hoja, kar pri čukih niti sence ni tega.

— **Geniju na poslopju dež. gledališča** je te dni odpadla baklja in meč, ki ju je držal v rokah. Menda je čutil, da niti prvega niti drugega več ne potrebuje.

— **Za družbo sv. Cirila in Metoda** je nabral v Savljah tržaški izletnik Besedenjak 2 K. Hvala!

— **Za dovite in kuplete** se priporoča ravnatelj variete — družbe »Tivoli«. Rekli smo že, da bi si želeli več domačih motivov pri kabaretu. Torej, mojstri, na delo.

— **Konj se je splašil.** Včeraj oboldne se je splašil nekemu voznik-

ku konj izpred skladišča drž. kolodvora. Konj je bil vprežen v mal voz na katerem je bil en sod s pijačo. Konj je bil mlad, črne barve. Pisk lokomotive je preplašil konja, da je začel na vso moč dirjati izpred skladišča. Voznik ga ni mogel več udržati. Ker se je bal, da se bo konj z vozom zaletel v ograjo ob južni železnici, je skočil z voza. Pri tem se je zapletel med vajeti in se je k sreči hitro izmotal — sicer bi se bila lahka zgodila nezgoda. Konj pa je dirjal naprej po ozki ulici na Rudolfovo železnico, ki je na koncu proti Marije Terezije cesti poleg »Novega Sveta« zaprta z ograjo. Narejen je tam le ozek prehod za pešce. Skozi ta prehod je zletel konj v največjem diru, za voz pa je bil prehod preozek. Tako je voz z vso silo priletel v ograjo, tako, da se je vaga utrgala in je jermenje pri komatu popustilo. Razdivjan konj je planil na Marije Terezije cesto in za seboj vlekel komat. Sod se je zavalil po tleh — voz se je spredaj močno poškodoval. Konj je letel naprej proti Dunajski cesti in dalje proti pošti. Le s težavo se je posrečilo končno konja ujeti.

— »Punčika male Hildice«. Ta sijajna komedija je dosegla včeraj popoln uspeh. Istotako je dopadla drama v barvah »Zadnja pot«. Max Linder je zabaval občinstvo najbolje. V petek »Stara klop« z Psyladrom v glavni vlogi.

Obsojena detomorilka.

(Izpred ljubljanskega porotnega sodišča.)

Včeraj je sedela na zatožni klopi pred ljubljanskim porotnim sodiščem petindvajsetletna vdova Frančiška Erjavec iz Vojskega na Notranjskem obtožena radi detomora.

Senatu je predsedoval deželno-sodni nadsvetnik Ivan Kavčnik, predsednika sta bila: svetnik Potrato in svetnik Persch, državni pravdnik dr. Kaiser, zagovornik dr. Vladimir Ravnihar; kot zdravniška izvedenca sta fungirala dr. Schuster in dr. Pečnik. Porotniki napravijo dober vtis kot inteligentni, resni ljudski sodniki.

Iz obtožnice je razvidno, da je obtoženka že pred štirimi leti umrla, s katerim je imela enega otroka, ki še živi in ko je postala vdova je mnogo spolno občevala z različnimi moškimi, kar je bilo splošno znano in radi česar je stariši niso hoteli trpeti doma in je potem stanovala pri Tereziji Poljanec, preživljala se je pa z raznim delom. Lansko leto je porodila nezakonskega otroka, ki je pa pri porodu umrl in že takrat je bila kaznovana od okrajnega sodišča v Idriji, ker ni poklicala babice, kakor je to dolžna storiti po zakonu vsaka neomogućena ženska — in vdova je tudi neomogućena — kadar čuti da je v drugem stanu.

Za tem se je obtoženka spečala s 23letnim fantom Pavlom Sedejem, s katerim je tudi prišla v drugi stan, rodila je 7. julija t. l. že v sedmem mesecu, ženskega otroka, ki ga je zadušila in s tem postala detomorilka. V preiskovalni zapor je prišla 12. julija t. l. in je torej odsedela v njem že sedem tednov.

Po zapisnici porotnikov se je začelo zaslišanje in sicer najprej obtoženke, ki svoje dejanje skesano prizna in opisuje celi dogodek približno tako-le:

Kritičnega dne (7. julija t. l.) zjutraj je delala maslo, kar ji pride slabo, glava jo je hudo bolela, kakor bi ji hotela počiti. Gospodinje takrat ni bilo doma in ker ni več mogla delati, je izročila 19letni Ceciliji Podgornik, ki tudi stanuje pri Tereziji Poljanec, maslo, ona je pa odšla v sobo, kjer je kmalu nato porodila otroka, potem ga je pa zavila v spodnje krilo in položila v posteljo, potem se pa sama vlegla zraven, ker se je zelo slabo počutila. Čez kak četrt ure je bil otrok mrtev in nato ga je položila v svojo skrinjo. Ker je znala poprej spretno zakrivati, da se nahaja v drugem stanu, ni nihče vedel za njeno dejanje, pomagal ji pa ni pri tem nihče.

»Zakaj ste pa otroku glavo zavili?« jo vpraša predsednik »ste ga pač hoteli zadušiti?«

Obtoženka pobeši glavo in pokima. »No, also!« reče na to predsednik.

Dr. Ravnihar vpraša obtoženko, ako jo misli sedaj poročiti in ko ta to potrdi, jo vpraša zagovornik, zakaj sedaj tega že ni storil, na kar obtoženka odgovori, da še ni vojaščine prost in se ne more poročiti.

Na vprašanje dr. Ravniharja, zakaj je zadušila otroka, odgovori

obtoženka, da radi ljudi, ki bi jo zaničevali in tudi radi starišev, ki se jih grozno boji, ker so ji vedno očitali, da ima fante rada in so jo radi tega tudi pognali od doma.

Priče so bile zaslišane tri in sicer 19letna Cecilija Podgornik, ki ni izpovedala nič obtožnega za obtoženko, potem 37letna Katarina Grošelj, ki tudi ni nič posebnega izpovedala, potem pa 67letna Frančiška Vončina, ki je izpovedala, da so obtoženko pognali starši od doma, ker se je preveč pečala z moškimi.

»Pa se je pozneje še pečala z moškimi?« vpraša predsednik.

»O, potlej, potlej!« odgovori starka, potem jo pa vpraša predsednik, ako se v onem kraju večkrat pripeti, da pridejo na svet nezakonni otroci.

»O, večkrat, večkrat!« odgovori ogorčeno starka. »Ravno pred enim mesecem se je zgodilo, da je ena zopet porodila.«

»In vendar druge ne morijo svojih otrok,« reče predsednik.

Iz zdravniškega izvida je razvidno, da je bil porod veliko prezgodnji in da je obdukcija mrtvega otroka dognala, da je bil otrok tako slabe telesne konstrukcije, da bi gotovo tudi sam umrl in da se ne more niti z gotovostjo reči, da je smrt nastopila radi zadušitja.

Oba sodna izvedenca (dr. Schuster in dr. Pečnik, izpoveda na podlagi zdravniškega izvida, da ne moreta z gotovostjo trditi, da je nastopila smrt otrokova radi tega, ker je bil zavrt v spodnje krilo, posebno, ker se pri obdukciji — kakor je razvidno iz zdravniškega izvida — ni moglo konstatirati, da bi otrok bil zadušen. Zelo je verjetno, da je otrok sam umrl, ker je imel razvita pljuča samo na desni strani, ne pa tudi na levi in nabrže radi tega dhati ni mogel. Dr. Schuster je še pripomnil, da je zelo mogoče, da je obtoženka inficirana, ko je rodila že drugič tako slabotnega otroka.

Vprašanja porotnikom. Zasliševanje je bilo končano in senat je odšel, da se posvetuje o vprašanih, ki jih ima staviti porotnikom. Predsednik potem sporoči, da se stavi samo naslednje vprašanje: »Ali je obtoženka kriva, da je s tem, da je zavila otroka v spodnje krilo, zakrivila smrt otroku?«

Drž. pravdnik predlaga, da se stavi porotnikom še eventualno vprašanje: »Ali je obtoženka kriva, da kot neomogućena ženska ni poklicala, ko je bila nosna, babice, porodničarja, ali druge kake poštene ženske?«

Dr. Ravnihar predlaga eventualno vprašanje: »Ali je obtoženka izvršila svoje dejanje pod neodoljivo silo?«

Senat sprejme eventualno vprašanje, ki ga je stavil držav. pravdnik in odkloni event. vprašanje, ki ga je stavil dr. Ravnihar, češ, da tukaj ne more biti govora o neodoljivi sili. Ostalo je torej pri omenjenem glavnem in eventualnem vprašanju, ki ga je predložil državni pravdnik, ki je takoj za tem dobil besedo in dokazoval, da bi porotniki morali potrditi prvo vprašanje, ako bi pa vendar to vprašanje zanikali, bi morali na vsak način potrditi eventualno vprašanje.

Zagovornik dr. Ravnihar je v zelo lepem, mirnem in stvarnem govoru branil obtoženko. Opisal je žalosten položaj nezakonske matere, ki jo navadno vse zapusti, najraje zakona zaplodi otroka, nobenih dolž. Prešernove verze: »Oče so karali, topli me, mati nad mano jokali se.« Krivi so tolikih detomorov zastareli zakoni, ki ne dajejo onemu, ki izven pa — nezakonski oče, citiral je znane nisti do otroka, izvzemši plačanje alimentov. Ko se ti zakoni spremenijo in modernizirajo, bo manj nezakonskih otrok in tudi manj detomorov. Olajševalno je za obtoženko tudi to, da je skesano priznala svoje dejanje in pa dejstvo, da je otrok prišel prezgodaj na svet in da bi po mnenju zdravniških izvedencev takointako umrl in je najbrže umrl naravne smrti in ne radi zadušitja. Obtoženka v onem trenutku tudi ni vedela, kaj naj stori od obupa.

Drž. pravdnik pravi, da, ako bi zvedenci delali sodbe, potem bi bila sodišča sploh nepotrebna in porotni-

ki nikakor niso vezani na to, kar so izvedenci rekli. Porotniki niso zato tukaj, da menjajo zakone, temveč zato, da sodijo po zakonih, ki so v veljavi.

Dr. Ravnihar odgovarja, da se drž. pravdniki prav radi sklicujejo na izvedence, ako oni obtoženca obremenjujejo in tudi sedaj bi se drž. pravdnik skliceval na izvedenca, ako bi ona obremenjevala obtoženko. Izvedenca sta čisto jasno izjavila, da ne moreta trditi, da bi otrok umrl radi zadušitja in tudi obdukcija je dognala, da se ni rabila nobena sila. Res je, da porotniki niso zato, da menjajo zakone, ali kazenski zakon je star že nad 100 let in ne odgovarja več duhu današnjega časa.

Predsednik, ki je zelo lepo vodil celo razpravo, pouči porotnike, kako imajo ravnati, potem pa odidejo porotniki v svojo sobo, senat pa v svojo. Po daljšem posvetovanju se porotniki vrnejo in predsednik porotnikov proglasi, da so porotniki prvo vprašanje zanikali (11 ne, 1 da), drugo pa enoglasno potrdili.

Drž. pravdnik predlaga kazen 3—6 mesecev, zagovornik dr. Ravnihar pa najmilejšo kazen posebno z ozirom na to, da mora obtoženka skrbeti za svojega zakonskega otroka in ob enem predlaga, da se v kazen vstaje sedemtedenski preiskovalni zapor.

Senat se odpravi na kratko posvetovanje, potem pa predsednik proglasi obsodbo:

Obtoženka Frančiška Erjavec se obsodi na 2 meseca ostrega zapora, poostrelega vsak teden z enim postom in trdim ležiščem, ali obtoženki se vrata v kazen preiskovalni zapor, ki ga je nastopila 12. julija t. l., tako, da pride na prosto že 12. septembra.

Predsednik pove obtoženki, da ima pravico pritožiti se in jo vpraša, ako se te pravice poslužiti. Obtoženka pogleda na svojega zagovornika, ki ji odkima in ona potem izjavi, da nastopi kazen takoj.

»Torej je obsodba pravomočna«, izjavi predsednik in obtoženka odide — v zapor.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

TURŠKO-BOLGARSKA POGAJANJA.

Carigrad, 26. avgusta. »Times« poročajo, da se vrše med Sofijo in Carigradom pogajanja o odškodnini za Drinopolje.

Govorji se, da bi Turčija prevzela oni del turškega državnega dolga, ki bi sicer odpadel na Bolgarijo in ki znaša 200 milijonov frankov.

SRBIJA IN BOLGARSKO-TURŠKA POGAJANJA.

Belgrad, 26. avgusta. Merodajni krogi popolnoma hladni ob vestih, ki se širijo, češ, da se dela med Bolgarijo in Turčijo zveza, Bolgarija pozna razpoloženje Rumunije, ki prej kot slej stoji na stališču, ki je tudi podlaga Bukareškega miru, namreč, da se mora princip ravnotežja na Balkanu vzdržati. In Rumunija bi nikdar ne dovolila, da bi Bolgarija začela ogroževati Srbijo. S Turčijo bo pa že Grčija sama gotova. V ostalem bo pa zveza med Rumunijo, Srbijo in Grško tako močna, da bo lahko pomirila vse turške in bolgarske podeljivosti.

NAMENI KRALJA KONSTANTINA.

Atene, 26. avgusta. Takoj po grški demobilizaciji se podata kralj in kraljica na zapad, da obiščeta berlinski in londonski dvor. Gotovo je, da ob tej priložnosti obiščeta tudi predsednika francoske republike. Kralj in glavni stan imajo sedaj, po povečanju vojske mnogo dela z izdelovanjem vojaškega programa.

Kralj namreč želi kar najhitreje reorganizacije grške vojske moči. Obstoječe divizije se povečajo na 12, vojni material se takoj obnovi. Vaje rezervistov se bodo vršile na moderen način. Začelo se bo tudi študirati radi utrdb novih meja, s katero se takoj prične.

Vojni proračun se potrjuje. Mnogi grški častniki odidejo v inozemske vojaške akademije. Kralj želi tudi preosnovno mornarice in novega velikega namorskega arsenala.

Včeraj v pozni noči je bila telefonska zveza Ljubljana-Dunaj popolnoma pretrgana.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

G. J. Trst. Za zasebne stvari list ni v uredniškem delu na razpolago. Če hočete, da pride v list, tedaj morate vaš odgovor poslati na upravo, ki ga priobči kot poslano (3 vin. za besedo!)

Odgovorni urednik Radivoj Korenč. Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanjim luserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Stanovanje, 2 sobi in kuhinja se išče za takoj. Ponudbe: »M. M.« poštnoležeče Ljubljana. 777—1

Čevlarskega pomočnika za boljše dela sprejme takoj Ivan Šober, Škofjaloka. Delo trajno. 778—4

Stanovanja

z dvema sobama, kuhinjo in priključki se oddajajo za november-termin v Spod. Šiški, Kolodvorska ulica šte. 181.

Simon Praprotnik

Jenkova ulica 7.

priporoča slavn. občinstvu svojo veliko zalogo ledenikov, vrtnih :: mlz, stolov :: in sploh vsa v m. zarsko obrt spad. joča dela.

Delo solidno, zmerne cene, postrzba točna. Ceniki se pošiljajo franco in zastonj.

FRAN KRAIGHER

krojaški mojster

Gospodsk. ulica šte. 5

se priporoča slavnemu občinstvu za naročila vsakovrstnih oblek po meri. — Inozemskega in domačega blaga večno na izbero. — Sprejema tudi izdelovanje oblek in popravila. — Cene zmerne. — Izdeluje vsakovrstne svetovno znane gume iz svile in blaga, trpežne tudi za eksport po morju. 229

„Zdravnik želodca“

je edina posebnost želodčnega likerja iz zdravilnih rastlin, kateri izborna upliva proti slabosti v želodcu ter ga radi tega v nobeni družini ne bi smelo manjkati.

Zastonj dobi panama slamnik

kdor kupi pri meni blaga v vrednosti čez K 40.—. Imam priznano ogromno zalogo kostumov, paletov, kril in bluz za dame in deklice, oblek, površnikov in klobukov za gospode in dečke, kakor tudi dežnih plaščev in pelerin po izvanredno nizkih cenah.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Del. glavnica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad 8,000.000 K. K 1,000.000. Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spletu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih